

som også må gå ind i den historiske fremstilling. Det er imidlertid ikke det eneste problem, der har været forbundet med den svære opgave at skaffe overblik over Hovedstaden. Her om nogetsteds krydsede forskellige initiativer, grupper og funktioner hverandre. Det er derfor nok et lykkeligt valg, at undersøgelsen er koncentreret om de militære ledelsesforhold i regionen som helhed og i de enkelte afsnit. Naturligvis med uundgåelige sidespring til folkestrejken og enkelte andre skelsættende begivenheder.

Undersøgelsen fremhæver meget stærkt den dominerende rolle, Dansk Samling og kommunisterne spillede i København. Undersøgelsen hviler på et spinklere grundlag, og det kan næppe afvises, at kildematerialet har skudt Dansk Samling længere frem end rimeligt er. Det må senere forskning vise. Det er i hvert fald nok frugtbart at begynde med at trække liniernes så skarpt op, og nogen udtømmende skildring af modstandsarbejdet i København prætenderer undersøgelsen ikke at være. Men et udgangspunkt, en struktur.

Nyt er blandt andet påvisningen af, at kommunisterne allerede i sommeren og efteråret 1943 var i gang med at danne militærgrupper i hovedstaden, ligesom Dansk Samling gjorde. Det har Hæstrup formodet i »Hemmelig Alliance«. Trommer har ikke kunnet finde dem i Sønderjylland, og det fremgår heller ikke klart af Bjørnvads bog, at det var tilfældet på Sjælland. Men i København var de der, adskilt fra de særlige sabotagegrupper, omend det, som Barfod stærkt fremhæver, var umuligt at arbejde med vandtætte skotter mellem de enkelte funktioner. Det organisatoriske ideal var, at M-grupperne skulle være ventegrupper, der alene forberedte sig på den militære indsats på D-dagen og i mellemtiden ikke tog del i andre former for modstandsvirk-

somhed. Men i praksis var overholdelsen af denne regel måske snarest en undtagelse.

Henning Poulsen

Tage Kaarsted: *Regeringen, vi aldrig fik. Regeringsdannelsen 1975 og dens baggrund.* (Odense Universitetsforlag, 1988). 128 s.

»Jeg er helt på det rene med, at mine resultater kun er foreløbige. Jeg har ikke fået beretninger fra alle aktørerne, og jeg har formentlig ikke i alle tilfælde tolket de oplysninger, jeg har modtaget, rigtigt.« Sådan skriver Tage Kaarsted i forordet til sin sidste bog om danske regeringsdannelser – og skraber dermed smørret af kritikerens brød.

Bogen er det første resultat af Statens humanistiske Forskningsråds nye projekt »Dansk politik under forandring 1945-85«, skrevet mens det endnu knap havde passeret planlægningsfasen. Præg af de bærende tanker i dette projekt finder man navnlig i konklusionen, der overskrider det snævre emne med en karakteristik af dansk politik i 1970'erne. Politikerne var skræmt efter jordskredsvalget i 1973, stoledes i langt mindre grad end før på stabiliteten i deres vælgerkorps, og dette i forening med tilkomsten af parlamentarisk uskoledede partier var årsagen til, at den rituelle dans i 1975 trak så usædvanligt i langdrag, og at Hartlings firkløverregering in spe til overraskelse for alle lejre veg for Anker Jørgensen og en modvilig socialdemokratisk mindretalsregering.

Udover de i forordet omtalte beretninger hviler undersøgelsen også på dagbøger og notater, trykte og utrykte, og har som Kaarsteds tidligere arbejder sin styrke i blotlæggelsen af den politiske verdens livsvigtige uofficielle kontakter. Den bærer – som det også er-

kendes – præg af, at den i nogen grad er styret af usystematisk forekommende kildemateriale. De indre overvejelser i Socialdemokratiet og Det radikale Venstre er langt fyldigere og sikrere belyst end de øvrige partiers, og navnlig forklaringen på Fremskridtspartiets mærkværdige scenekunst må endnu stå hen.

Værdifuld er ikke mindst de indledende kapitlers rekapitulation af de foregående regeringsdannelser, hvis regelsæt mindre karakteriseres som statsretlige, mere som en sædvaneret, partierne gav og kongen (m/k) tog ved.

Henning Poulsen

Marit Bakke: *Spillet om kulturen. Dansk kulturpolitik 1945-1985*. (Århus Universitetsforlag, 1988). 171 s.

For historikeren er der ikke meget at hente i denne bog. Et kort, tilbageskuende afsnit bygger stort set på Aage Rasch: *Staten og kunstnerne fra 1968*. Hvad angår den kulturpolitiske historie i efterkrigstiden konstateres det, at kulturudbudet var stærkt markedsorienteret helt frem til 1960. Allerede tipsloven fra 1948 tilvejebragte dog en støtteordning for kulturområdet, som blev fulgt op med etableringen af Statens Kunstfond i 1956. Med denne og andre ordninger og love er statens engagement blevet stærkt udvidet, og det egentlige kulturministerium blev oprettet 1961. Marit Bakke konkluderer, at intet kulturområde ved midten af 1980'erne var helt afhængig af det frie marked.

Ib Gejl

Peter Munk Christiansen: *Teknologi mellem stat og marked. Dansk Teknologipolitik 1970-1987*. (Politica, 1988). 361 s.

Bogen er en let revideret udgave af en licentiatafhandling i statskundskab ved Aarhus Universitet, og giver en ganske bred beskrivelse af teknologipolitikens udvikling i tidsrummet 1970-1987, af aktørerne i institutionel mening og deres skiftende betydning for udformningen. Bogen er skrevet ud fra en politologisk synsvinkel og finder overvejende endogene årsager til udviklingen på det pågældende politikområde: teknologipolitikken bestemmes ikke af markedet men af politiske faktorer (p. 30, 287). Man finder altså intet om møtrikker og skruer i bogen, knapt noget om aktørernes synspunkter herpå, derimod noget om teknologipolitikken, levendegjort, og frit svævende mellem mål, midler og administration.

Bogen gennemgår, hvad der med rimelighed tolkes som en markant ændring af teknologipolitikken i begyndelsen af 1980'erne. Indholdsmæssigt, ikke blot fordi der bruges mange flere penge i dag end i 70'erne, eller fordi der sker en højere grad af samarbejde mellem staten og de enkelte virksomheder, men fordi sigtet med teknologipolitikken i dag ikke længere er at være et smøremiddel i et lidt langsomt omstillende og omkostningsforsigtigt erhvervsliv, men er blevet strukturpolitik: teknologipolitikken hævdes i dag at have den intention, via områder som energi, miljø, bio- og genteknologi, at indgå som måske den væsentligste strukturelt omskabende politik til løsning af den danske økonomis velkendte balanceproblemer. Bogen skildrer denne 'politisering' af politikken, dens kompetencekampe mellem sagministrier og styrelser, samt holdninger hos organisationer og partier, meget instruktivt, omend af og til noget indforstået, og under anvendelse af et lidt vel bureaukratisk og »oppustet« sprog. Fremstillingen indeholder således nyttige oplysninger og omfattende informa-